

24.09.2026

Naleraq

UKA2026/15b

Jens NapâtôK'

Naalakkersuisut siulittaasuata ammaanermi oqalugiaataa tunngavigalugu oqallinneq

(Naalakkersuisut Siulittaasuata)

Oqaasiinnaat naammanngillat

Inatsisartut Siulittaasuata, Naalakkersuisut Siulittaasuata, Inatsisartunut ilaasortat, Naalakkersuisut, tusagassiortut, kattuffiit, peqatigiiffiit kiisalu nunatsinni innuttaasut.

Naalakkersuisut Siulittaasuata ammaanermi oqalugiaataani anguniakkat amerlasuut saqqummiunneqarput. Aningaasaqarneq, meeqqat, ilinniartitaaneq, peqqinnissaq, inuussutissarsiutit nunattalu nunarsuarmi inissisimanera eqqartorneqarput.

Tamarmik pingaaruteqarput. Naleqqamiilli apeqqut pingaarnerpaaq unaavoq: Innuttaasut ulluinnarni inuunerminni pitsanngoriaatit suut malugissavaat? Neriorsuutit qaqugu iliuuseqarfiginiarneqarpat?

Qinersinermi neriorsuutit qinersinerup kingorna puigorneqarsinnaanngillat. Innuttaasunut neriorsuuteqaraanni, neriorsuutit piviusunngortinnissaat akisussaaffigineqartariaqarpoq.

Naleraq innuttaasut nipaata anngunniarlugu maaniippoq. Aamma aqqiissutissanik saqqummiussinissamut akisussaaffeqarpugut.

Oqaasiinnaat naammanngillat. Iliuuseqartoqartariaqarpoq.

1 Naleraq kimut sinniisuaa – kikkut sullippagut?

Naleraq sinnerlugu oqalukkaangatta sinnerissami innuttaasut, ilaqutariit, aalisartut, piniartut, sulisartut, namminersortut, utoqqaat inuusuttullu atugarisaat aallaavigisarpavut.

Innuttaasut qinersinermiinnit tatiginninnertik neriuutitillu uatsinnut tunniuppaat. Tatiginninneq taanna akisussaaffiliivoq.

Innuttaasut tusarnaaraangatsigit inuuniarnerup akisunerulernera, angallannikkut ajornartorsiutit, inissaaleqineq peqqinnissakkullu periarfissat naligiinnginnerat tusartarpavut.

Taamaattumik politikikkut aalajangiinerit nalilersoraangatsigit aperisariaqarpugut: Aalajangiinerit taakku innuttaasut ulluinnarni inuunerannut qanoq sunniuteqarpat?

2 Suleqatigiinneq illuatungiliuttullu akisussaaffiat

Naalakkersuisut suleqatigiinnissaq pingaaruteqartoq oqaatigivaat. Tamanna isumaqatigaarput.

Kisianni suleqatigiinneq isumaqanngilaq Naalakkersuisunut isumaqataajuaannarnissaq. Apeqquteqarsinnaaneq, isornartorsiuisinnaaneq allatut siunnersuuteqarsinnaanerlu aamma suleqatigiinnermut ilaapput.

Inatsisartunut ilaasortat innuttaasut sinnerlugit qinigaapput. Taamaattumik Naalakkersuisut sulinerannik nakkutilliinissaq pisussaaffigaarput.

Naalakkersuisut aalajangiinerat innuttaasunut ajoqutaappat, tamanna oqaatigissavarput. Nassuiaat piumasarissavarput, aaqqiissutissanillu saqqummiussilluta.

Naleraq ajortussarsiorniarluni maaniinngilaq. Illuatungiliuttutut akisussaaffipput naapertorlugu sulivugut. Oqallinneq sakkortugaluarpalluunniit, innuttaasunut pitsaanerusequmik aaqqiissutissaqarnissaq siunertarissavarput.

3 Inuuniarnerup akisunerulernera nioqqutissanullu periarfissat

Innuttaasut ulluinnarni aningaasartuutiminnik akilersuiniarnerminni ilungersorput. Nioqqutissat, angallanneq ineqarnerlu ilaqutariit aningaasaqarnerannut sunniuteqartarput.

Naalakkersuisut innuttaasut aningaasaqarnerat pitsaanerulersoq oqaatigiinnarsinnaanngilaat. Isertitat qaffannerat aningaasartuutit qaffannerannit nungunneqartarpat, ilaqutariit ulluinnarni inuunerminni suna pitsanngoriaatitut malugissavaat?

Politikki kisitsisit kisiisa tunngavigalugit nalilersorneqarsinnaanngilaq. Ilaqutariit aningaasartuutit akilereeraangamikkit inuuniarnerminnut qanoq atsigisumik aningaasaateqarnerat aamma isiginiartariaqarpoq.

Sinerissami pisiniarfinni akit kisiisa apeqqutiginnilavut. Nioqqutissat assigiinngitsut pissarsiarineqarsinnaanerat aamma pingaaruteqarpoq. Sapigaqarneq pissutigalugu immikkut nerisaqartariaqartunut periarfissat killeqarpata, tamanna ulluinnarni inuunermit annertuumik sunniuteqarsinnaavoq.

Nerisassat pisariaqartitat najukkami pissarsiarineqarsinnaannginnerat nuunnissamut pissutaasariaqanngilaq.

Naalakkersuisut qanoq ilillutik nioqqutissat akii innuttaasunut oqinnerulersinniirpaat, sinerissamilu nioqqutissanik pisariaqartinneqartunik pilersuineq qulakkeerniarpaat?

4 Angallanneq mittarfiillu innuttaasunut iluaqutissartaat

Mittarfiit nutaat neriuutinik pilersitsipput. Angallanneq pitsaanerulissasoq, akikinnerulissasoq sinerissamilu periarfissat amerlanerulissasut neriuutigineqarpoq.

Kisianni sinerissami innuttaasut angallanneq akisusoq ajornakusoortorlu sulii oqariartuutigaat. Tamanna ingammik illoqarfinni nunaqarfinnilu avinngarusimasuni malugineqarpoq.

Ilinniartooq ilinniarfigisassaminut apuussinnaanngippat, sulisoq suliaartorsinnaanngippat, ilaqutariillu angerlarniarlutik ullorpassuarni utaqqisariaqarpata, angallannikkut aaqqiissutissat naammaginangillat.

Helikopterimik angallassineq kisimi ajornartorsiutinut tamanut aaqqiissutaanngilaq. Sila kisimi aamma nassuiaatissaanngilaq. Angallannerup pilersarusiorneqarnera ataqtigissaarneqarneralu misissortariaqarput.

Mittarfiit sanaartorneqarnerat kisimi anguniagaanngilaq. Innuttaasut tikikkuminarnerusumik akilersinnaasaminnullu angalasinnaanissaat anguniagaasariaqarpoq.

Naalakkersuisut sinerissami angallannikkut ajornartorsiutit qanoq aaqqinniarpaat?
Pitsanngoriaatillu qaqugu malugineqarsinnaalissappat?

5 Ineqarneq ilaqutariit inuusuttut utoqqaallu

Ineqarneq toqqissisimanartooq ulluinnarni inuunermut tunngaviuvoq. Inuusuttut nammineerlutik inuuneqalernissaminut inissaqartariaqarput, ilaqutariit meeqqaminut angerlarsimaffimmik toqqissisimanartumik pisariaqartitsipput, utoqqaallu pisariaqartitaminnut naleqquttumik najugaqarsinnaasariaqarput.

Ineqarnermut aaqqissuusseqqinnermi akiliutit annertoorejussuarmik qaffassappata, ilaqutariit ullumikkulluunniit aningaasatigut ilungersortut qanoq akissaqassappat?

Tamanna Naalakkersuisut erseqqissumik akissuteqarfigisariaqarpaat.
Aaqqissuusseqqinnerup ilaqutariinnut kingunerisassai ilisimaneqartariaqarput.

Inissiat akikinnerusut amerlanerusullu pisariaqartippagut. Utoqqarnut pitsorluttunullu naleqquttunik inissaqartitsinissaq aamma eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

Naleraq naalakkersuisooqataanermini inuusuttut inissaat pillugit suliniutinik aallartitsivoq. Suliniutit pisariaqartitsineq naapertorlugu ingerlateqqinneqartariaqarput.

Aamma nunaqarfinni avinngarusimasunilu nammineq illuliornissamut periarfissat pitsaanerulersinneqarnissaat siusinnerusukkut siunnersuutigaarput. Nammineq angerlarsimaffeqalernissamik kissaateqartut periarfissinneqartariaqarput.

Naalakkersuisut inissiat qanoq ittut, sumi qaqugulu pilersinniarpaat? Innuttaasullu ineqarnermut akiliisinnaassusiat qanoq qulakkeerniarpaat?

6 Sarfamut imermullu akiliutit

Sarfamut imermullu akiliutit qaffakkiartornerat ilaqutariit aningaasaqarnerannik sulii artukkiineruvoq.

Akiliutit ukiuni pingasuni ukiut tamaasa 7 procentimik qaffanneqarpata ilaqutariinnut nioqqutissat, angallannerup ineqarnerullu akitsuutaasa qaavatigut akilernerqassapput. Ilaqutariit aningaasat taakku suminngaanniit pissavaat?

Naalakkersuisut akitsuinerit ataatsimut ilaqutariinnut qanoq kinguneqarnerat naatsorsorsimavaat? Innuttaasullu aningaasartuutimikkut oqilisaavigineqarnissaat qanoq qulakkeerniarpaat?

Ikiorssiissutit pisariaqartinneqarsinnaapput. Kisianni akit qaffakkiartuinnartillugit ikiorssiissutinik tunniussiinnarneq aaqqiissutaanngilaq. Naalakkersuisut akisunerulersitsisut iliuuseqarfigisariaqarpaat, innuttaasut namminneq isertitaminnik inuuniarsinnaaqqullugit.

7 Suliffiit isertitat namminerlu suliniuteqarsinnaaneq

Nunatta aningaasaqarnera nukittorsarniarutsigu innuttaasut suliffissaqarnissaat, inuussutissarsiorsinnaanissaat namminerlu suliniuteqarsinnaanissaat periarfissittariaqarpavut.

Aalisartut, piniartut, namminersortut sulisartullu atugaat eqqarsaatigalugit inatsisiliornissaq pisariaqarpoq. Inuit aningaasatigut periarfissaat assigiinngillat, sinerissamilu inuuniarnikkut atugassarititaasut najukkamit najukkamut nikerarput.

Nunatsinni pissutsit Danmarkimi nunaniluunniit allani pissutsinut assingunngillat. Taamaattumik aaqqiissuussinerit nunatsinnut naleqqussartariaqarput.

Innuttaasut namminneq pilersorsinnaanerit suliniuteqarsinnaanerallu nukittorsartariaqarparput. Tamanna anguniarlugu suliffissat, akissarsiat pitsaasut inuussutissarsiornermullu periarfissat pingaaruteqarput.

8 Sineriak tamaat ineriartortinneqartariaqarpoq

Nunatsinni Nuuk kisiat isigalugu ineriartortinneqarsinnaanngilaq.

Sinerissami innuttaasut inissianik, atuarfinnik pitsaasunik, umiarsualivinnik talittarfinnillu pisariaqartitsipput. Angallanneq, nassiussalerineq internettikkullu attaveqarneq ulluinnarni inuunermut inuussutissarsiornermullu pingaaruteqarput.

Pilersaarutit misissorneqarnerannik, aaqqiissutissanik ujartuinerimik kinguartitsinermillu nassuiaatit kisimik innuttaasunut naammanngillat. Suliniutit qaqugu naammassineqarnissaat aamma ilisimarussapput.

Naalakkersuisut sinerissami suliniutit suut salliutinniarpaat? Qanoq aningaasalersorneqassappat, qaqugu naammassineqassappat?

Internetsikkut attaveqarnej eqqarsaatigalugu Starlink assigisaalu periarfissanik pitsanngorsaaqataasinnaanersut aamma nalilersorneqartariaqarpoq.

Innuttaasut sumi najugaqarnerat apeqqutaatillugu periarfissakinnerunissaat akuersaarsinnaanngilarput. Sineriak tamaat ineriartortinneqartariaqarpoq.

9 Peqqinnissaqarfimmi naligiinnerusumik periarfissat

Sinerissami innuttaasut nakorsamit ikiorneqarnissamut, misissortinnissamut katsorsartinnissamullu periarfissaat pitsanngorsartariaqarput.

Naleraq CT- aamma MR-scannerinik, ingammik Ilulissani avannaanilu, pisariaqartitsineq pillugu oqariartuuteqartareerpoq. Pisariaqartitsineq tusaaniarneqarpat, tamanna tigussaasumik malitseqartinneqartariaqarpoq.

Atortut nutaaliaasut, aaversinnerit misissortinnerillu nappaatinik siusissukkut paasisaqarnissamut pingaaruteqarput. Innuttaasut sumi najugaqarnerat apeqqutaatillugu nappaatinik paasisaqarnissamut periarfissaat assigiinngittariaqanngillat.

Peqqinnissaqarfiup aaqquissuusaanera pillugu innersuussutit atorluarneqartariaqarput. Misissuisitsinerit piareerpata, Naalakkersuisut innersuussutit suut malinniarnelugit erseqqissartariaqarpat.

Kigutilerineq immikkut ilinniartitaanerlu aamma Nuuk kisiat aallaavigalugu aaqquissuunneqassanngillat. Sinerissami pisariaqartitsineq pilersaarusiornermi ilaatinneqartariaqarpoq.

Naalakkersuisut sumi, qanga qanorlu peqqinnissaqarfimmi periarfissanik pitsanngorsaaniarnersut, qanorlu aningaasalersorniarnelugit erseqqissumik saqqummiussisariaqarput.

10 Aalisartut aningaasalersorneqarnissaat peqataatinneqarnissaallu

Aalisarnej nunatta inuussutissarsiutaasa pingaarnarpaat ilagaat. Ilaqutariit amerlasuut aalisarnermik inuussuteqarput, aalisartullu silarluttumi taarsisartumilu sulinerimmikkut nunatta aningaasaqarneranut annertuumik tapertaasarput.

Taamaattumik aalisarnermut inatsisit aalisartut ulluinnarni sulinerannut naleqqussartariaqarput. Aalisartut aningaasaliinissamut periarfissaat aamma pitsanngorsartariaqarput.

Bankinit aningaasalersorneqarnissaq ajornakusoortillugu aalisartunut aningaasaateqarfik imaluunniit ESU aqqutigalugu pitsaanerusumik periarfissaqartitsineq pisariaqartinneqarpoq.

Naleraq ESU pillugu siusinnerusukkut siunnersuuteqarpoq. Suliaq ingerlanneqartoq taamani oqaatigineqarpoq. Suli naammassinissaa utaqqivarpot.

Naalakkersuisut qaqugu aaqqiissutissamik saqqummiussissappat? Aalisartut ukiuni arlalinni nalornisillugit utaqqisinneqarsinnaanngillat.

Aalisartut kattuffiisa ilisimasaat aalisarnermut politikkimi ilaatinneqartariaqarput. Nunatsinni aalisartut ulluinnarni misilittagaat nunanit allanit immikkut ilisimasallit naliliinerisa saniatigut tusaaniarneqartariaqarput.

Taamaattumik aalisartut peqatigiiffii peqataatillugit ataavartumik siunnersuisoqatigiinnik imaluunniit ataatsimiittarnermik aaqqissuussisoqarnissaa pisariaqartipparput.

Aalisartut ataasiarlutik tusarniaaffigineqarnissaa naammanngilaq. Aalajangiinerni peqataatinneqartariaqarput.

11 Piniartut misilittagaat inuuniarnikkullu atugaat

Piniarneq kulturitsinnut inuussutissarsiornitsinnullu pingaaruteqarpoq. Piniartut sila, siku, uumasut ingerlaarnerat piniarfissallu pillugit ilisimasaat inatsisiliornermi aalajangiinernilu atorneqartariaqarput.

Inuunertik tamaat piniartuusimasut utoqqalinersiaqalernerminni pisortanilluunniit ikiorserneqalernerminni inuussutissarsiutigalugu piniarsinnaanermut akuersissutertik annaasassappassuk, tamanna inuuniarnerannut kinaassusiannullu annertuumik sunniuteqarsinnaavoq.

Taamaattumik Naalakkersuisut malittarisassat piniartunut qanoq kinguneqarnerat nalilersortariaqarpaat, pisariaqarfiatigullu naleqqussarlugit.

Piniartut misilittagaat ataqqisariaqarpavut. Atugaallu pillugit aalajangiigaangatta namminneq peqataatittariaqarpavut.

12 Naggasiut

Naalakkersuisut Siulittaasuat - Inatsisartunut ilaasortat.

Ammaanermi oqalugiaatip kingorna innuttaasut apeqqutaat suli akineqanngillat: Inuuniarneq qanoq oqinnerulissava? Angallanneq qanga pitsanngussava? Inissiat peqqinnissakkullu periarfissat sumi qaqugulu pitsanngorsarneqassappat?

Naleraq suleqatigiinnissamut piareersimavoq. Innuttaasunut iluaqutaasunik aaqqiissutissanik suliaqarnermi peqataassaagut, naammaginangitsunillu aalajangiisoqaraangat tamanna oqaatigisassavarpot.

Naalakkersuisunit pilersaarutit piviusunngortinneqarsinnaasut, aningaasalersorneqartut piffissalernerneqartullu piumasaraavut. Taakku tunngavigalugit suliat siuariarnerat innuttaasullu pissarsiaat malinnaaffigineqarsinnaassapput.

Nunatta siunissaa innuttaasut peqatigalugit ilusilersortariaqarparput. Sinerissami najugallit, aalisartut piniartullu aalajangiinerni nipaata tusaaneqassaaq.

Naleraq sulii Naleraavoq. Qalipaaterput sulii orangeavoq.

Innuttaasunut akisussaaffipput allanngunngilaq.

Oqaasiinnaat naammangillat. Iliuuseqartoqartariaqarpoq.

Qujanaq.